

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี : ศึกษาเฉพาะกรณี เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนใน โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนใน โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

3. เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม

โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคามทั้ง 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนใน โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

จากการศึกษารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่าครูที่สอนกลุ่มสาระการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากโดยมีด้านที่มีค่าเฉลี่ย

มากที่สุดและรองลงมา 3 ลำดับ คือ แหล่งเรียนรู้ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อมในชุมชน เมื่อจำแนกตามรายชื่อพบว่า

ในด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนมีการใช้ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา 3 ข้อ คือ การจัดให้นักเรียนไปฟังบรรยายนอกชั้นเรียน, จัดให้นักเรียนสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน และเชิญบุคคลที่มีความสามารถในท้องถิ่นมาบรรยายในชั้นเรียน

ด้านการใช้แหล่งวิทยากรในชุมชน พบว่า มีการใช้อยู่ระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา 3 ข้อ คือ จัดให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดในโรงเรียน จัดให้นักเรียน ได้ชมและร่วมกิจกรรมแสดงนิทรรศการทางวิชาการนอกชั้นเรียน และจัดให้นักเรียน ได้ศึกษาและสังเกตการณ์เลือกตั้งในระดับต่าง ๆ และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อีก 3 ข้อ ที่เหลือคือจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้ในห้องพิเศษอื่น ๆ เช่น ห้องพยาบาล ห้องจริยศึกษา ห้องภูมิปัญญา, จัดให้นักเรียนได้ไปทัศนศึกษาสถานที่หรือ โบราณสถานต่าง ๆ และจัดให้นักเรียนได้เป็นเจ้าหน้าที่และปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น งานประชาสัมพันธ์ งานห้องสมุด งานห้องพยาบาล

ด้านการใช้สถานประกอบการในชุมชนมีการใช้ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา 3 ข้อ คือ จัดให้นักเรียนได้ฝึกจำหน่ายสินค้าในร้านค้า หมู่บ้านหรือสหกรณ์และจัดให้นักเรียนได้ทัศนศึกษาในร้านค้าหมู่บ้านหรือสหกรณ์, จัดให้นักเรียนได้ทัศนศึกษาในสถาบันหน่วยงานหรือสถานที่ต่าง ๆ ของรัฐบาล และจัดให้นักเรียนได้ฝึกงานในสถาบันหน่วยงานหรือสถานที่ต่าง ๆ ของเอกชน

ด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อมในชุมชน มีการใช้อยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา 3 ข้อ คือ จัดให้นักเรียนได้สำรวจแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในท้องถิ่น, จัดให้นักเรียนมีสถานที่พักผ่อนในโรงเรียน เช่น สวนหย่อม สวนวรรณคดี และจัดให้นักเรียนได้สำรวจพันธุ์ไม้และประโยชน์ของพันธุ์ไม้ในชุมชน

ด้านการใช้สื่อสิ่งพิมพ์มีการใช้ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา 3 ข้อ คือ จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากป้ายนิเทศและป้ายโฆษณาและจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้จากบทเรียน โปรแกรมคอมพิวเตอร์, จัดหาเอกสาร หนังสือ ตำราเรียนให้นักเรียน ได้ศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และจัดกิจกรรมเสียงตามสายในโรงเรียน

ด้านการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า มีการใช้ทุกข้ออยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมา 3 ข้อ คือ จัดให้นักเรียนได้ฟังและดูข่าวสาระความรู้จาก

รายการวิทยุ, จัดให้นักเรียนได้เรียนรู้และศึกษาจากซีดี และจัดให้นักเรียนได้ฟังและดูข่าวสาระความรู้จากรายการโทรทัศน์

2. การศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

2.1 ปัญหาการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ชุมชนมีการทำมาหากินอยู่เป็นประจำส่วนมากไม่ค่อยมีเวลว่างและขาดค่าจ้างที่ต้องนำมาใช้จ่ายในการเชิญวิทยากร กิจกรรมในโรงเรียนและจำนวนบุคลากรที่ชำนาญงานด้านนี้มีน้อยเกินไป เป็นชุมชนในเมืองส่วนมากจะประกอบอาชีพรับราชการและลูกจ้าง อาชีพที่มีอยู่ในชุมชนจะเป็นอาชีพค้าขาย การสอนงานอาชีพป.5 เวลาใช้ในการสอนมีน้อยมากการสอนส่วนมากแค่เป็นการสำรวจอาชีพและเข้าใจในแต่ละอาชีพเท่านั้น และคำตอบแทนน้อย

2.2 การใช้แหล่งวิทยากรในชุมชนวิทยากรในชุมชนมีแต่ยังขาดการประสานงานเพราะปัจจุบันนี้บุคลากรก็มีงานมากอยู่แล้ว ขาดการดำเนินการที่ต่อเนื่องและชัดเจน ในการทำกิจกรรม

2.3 การใช้สถานประกอบการในชุมชน ส่วนด้านสถานประกอบการก็มีมากแต่จะหาเวลาไปเยี่ยมชมนั้นมีน้อยมากและห่วงด้านความปลอดภัยเด็ก ชุมชนขาดผู้นำผู้รู้ที่ชำนาญการสถานที่ที่มีไม่มาก สถานประกอบการในชุมชนไม่สะดวกที่จะให้นักเรียนไปใช้สถานประกอบการในชุมชนเพราะไม่เหมาะสมและเวลาไม่ให้

2.4 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อมในชุมชน ชุมชนเทศบาลเป็นชุมชนเมืองทำให้ขาดทรัพยากร

2.5 การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในชุมชน สิ่งพิมพ์ในชุมชนไม่มี การเผยแพร่งานของชุมชนมีน้อยมากจึงไม่ทราบข่าว ขาดงบประมาณที่ชุมชนจะผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ได้

2.6 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในชุมชน ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์น้อย นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาการศึกษาค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ตนั้นยังไม่จำเป็นเท่าใดนัก เพราะเขายังเด็กอยู่ถ้าให้ไปค้นที่บ้าน หรือร้านอินเทอร์เน็ตในชุมชนผู้ปกครองจะไม่ให้ไปค้นเองเพราะกลัวลูกจะติดเกมมากกว่า

3. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม

การพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า

ทั้งสามกลุ่มโรงเรียนคือ กลุ่ม โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี กลุ่ม โรงเรียนเทศบาลบ้านแมคและ กลุ่ม โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางโย – บ้านคือ มีสภาพปัจจุบันในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่เหมือนกันมีคือให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง มีวิทยากรที่อยู่ในชุมชนมาให้ความรู้ อุปกรณ์ในการเรียนการสอนเป็นการทำขึ้นจากภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ในการฝึกปฏิบัติก็เป็นบริเวณบ้านของวิทยากร แต่มีปัญหาในเรื่องของการขาดงบประมาณในการสนับสนุน ค่าตอบแทนวิทยากร อุปกรณ์ในการฝึกอาชีพยังไม่เพียงพอ และมีสถานที่คับแคบ เวลาในการเรียนมีน้อย วิทยากรมีจำนวนน้อย ทำให้นักเรียนไม่มีสถานที่ในการฝึกอาชีพ

ผลจากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการระดมความเห็นเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีงานอาชีพพบว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 14 คน มีความสนใจในการประชุมเชิงปฏิบัติการในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี งานอาชีพเป็นอย่างมาก ตั้งใจร่วมกิจกรรม ตามกระบวนการ และแสดงออกอย่างเต็มที่ ทำให้การประชุมดำเนินการไปด้วยดี และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ มุ่งมั่นที่จะพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้การดำเนินงานในวงรอบที่ 1 มีปัญหาอุปสรรค คือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ายังขาดความมั่นใจในด้านความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ ขาดรูปแบบแนวทางในการนำไปใช้ แต่ความพยายามในการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ก็ทำให้เกิดการพัฒนา ดังที่ทั้ง 3 กลุ่ม ได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

แต่การพัฒนามีความจำเป็นต้องมีการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง จึงต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เข้าร่วมศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้จากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ไปใช้เพื่อให้เกิดทักษะ จนจะเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี งานอาชีพ

ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า จากจุดที่ต้องพัฒนาต่อจากวงรอบที่ 1 คือ ต้องมีการนำไปใช้ในการปฏิบัติจริง และต้องออกติดตามประเมินผล โดยที่ประชุมมีมติร่วมกันให้มีการดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยนำผลจากกลยุทธ์การระดมความเห็นในการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จากการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 มาพัฒนาเพื่อสร้างความมั่นใจแก่กลุ่มผู้ร่วมศึกษาโดยมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้ร่วมศึกษาที่ยังมีปัญหาในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เห็นตัวอย่าง และวิธีการ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ได้ ผู้วิจัยได้แนะนำและคอยช่วยเหลือผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง

14 คน เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และเทคโนโลยี ทำให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถเข้าใจรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ โดยได้นำเสนอปัญหาอุปสรรค ปัจจัยที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จ จนเกิดรูปแบบที่เหมาะสม เมื่อมีการนำไปใช้ครูจะมีความเชี่ยวชาญ และสามารถนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนได้

การนำหลักการวิจัยปฏิบัติการดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนา โดยนายยุทธศาสตร์ที่หลากหลาย มาใช้คือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมความเห็น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศติดตาม พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นหลากหลาย ทำให้ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยีเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการสอน จนสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติจริง ได้ผลจนเกิดความเชื่อมั่น ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือสามารถเรียนรู้ได้ ตลอดเวลา ทุกสถานที่

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ครูที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ก่อนได้รับการพัฒนา มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก และอีก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใช้แหล่งเรียนรู้ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ รองลงมาคือการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อมในชุมชน และแหล่งวิชาการในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นความพยายามในการใช้แหล่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเห็นความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ (กรมสามัญศึกษา, 2543 หน้า 3) ที่กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์ทุกคนได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว เช่น ธรรมชาติ ป่า ไม้ ภูเขา แม่น้ำ ดวงอาทิตย์ นก เป็นต้น การเรียนรู้เกิดขึ้นด้วยตนเองเพื่อความอยู่รอดและการมีชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การเรียนรู้จึงช่วยพัฒนาร่างกายและจิตใจให้มีคุณภาพมากขึ้นในปัจจุบัน ด้วยความเจริญด้านเทคโนโลยี มนุษย์สร้างแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความต้องการ ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสถานที่ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคลหรือกลุ่มที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะเป็นผู้ถ่ายทอดให้ผู้เรียนมีทักษะในการพัฒนาชีวิตต่อไป

เมื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 การอาชีพ ของครูผู้สอนในโรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ต้องเน้นเชิญวิทยากร และบุคคลที่มีความรู้ในท้องถิ่น มาบรรยายในชั้นเรียน จัดให้นักเรียนชมและร่วมกิจกรรมแสดงนิทรรศการทางวิชาการ จัดให้นักเรียนฝึกงานเรียนรู้งานในสถาบันหน่วยงานเอกชน จัดให้นักเรียนสำรวจแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน จัดให้นักเรียนศึกษาแผ่นพับ และศึกษาจากคอมพิวเตอร์และ จัดให้นักเรียนศึกษาจากเทป ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีมากในท้องถิ่นและชุมชนทำให้เห็นว่า โรงเรียนเทศบาลควรให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเรียนรู้ ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 (2549 หน้า 1) ได้แสดงให้เห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ไว้ว่าในการปฏิรูปการเรียนรู้ สู่มาตรฐานการศึกษา และสามารถแข่งขันในระดับสากล ว่าประเด็นการประเมินการใช้แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการใช้แหล่งการเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา นิยามความหมาย ความสำเร็จของการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. มีการรวบรวมแหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. มีการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการมาจัดกิจกรรมการเรียนสอน
3. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ /ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา
4. เผยแพร่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. ได้รับความยกย่องให้เป็นตัวอย่างได้ในเรื่องแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

เพราะจากระดมความเห็นการใช้แหล่งการเรียนรู้ยังไม่หลากหลาย และยังใช้ในระดับที่ต้องพัฒนา เนื่องจากมีปัญหาหลากหลาย ผลการระดมความเห็นพบว่าปัญหาหลักคืองบประมาณและความรู้ของผู้สอน ดังนั้น การสร้างความร่วมมือกับชุมชน โดยการสร้างชุดฝึกอบรม จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งการเรียนรู้ต่อไป ดังที่ นิวัติ อรรถพลยุคคล (2536, หน้า 15-16) กล่าวว่า แหล่งความรู้มีความสำคัญ คือ เป็น สถานที่ที่ประชาชนในหมู่บ้าน ได้ร่วมแรง ร่วมคิด ร่วมทำ โดยได้มีการบริจาคทรัพย์ สิ่งของร่วมมือเสียสละ กำลังกายในการจัดสร้างอาคารสถานที่ขึ้นมา สำหรับเป็นสถานที่ให้ความรู้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ แก่ประชาชน โดยมีสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ และอาจมีสื่อเทคโนโลยี วิทยุ โทรทัศน์ ของจริง ของจำลอง การแสดง การสาธิตต่าง ๆ ไว้บริการ สื่อบางส่วนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทางราชการและเอกชนต่าง ๆ และสื่ออีกบางส่วนได้รับการบริจาคจากประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนใน

หมู่บ้านได้มีโอกาสฝึกอ่าน เขียน ได้ปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

จากผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบมีผลการดำเนินการที่ค้นพบ และน่าสนใจในการนำมาอภิปรายผลคือ

วงรอบที่ 1 การนำกลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการมาใช้ถือว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะครูผู้สอนสามารถรับฟังประเด็นทางวิชาการจากวิทยากร ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากครูในโรงเรียนอื่น ๆ ที่สอนเหมือนกัน และเมื่อมีการจัดสัมมนากลุ่มย่อย เกี่ยวกับสภาพการใช้ ปัญหา อุปสรรค ก็ทำให้พบว่าตนเองมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร เมื่อมีการระดมความเห็นต่อการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ยิ่งทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และสามารถนำไปพัฒนาได้เป็นอย่างดี

วงรอบที่ 2 การนำกลยุทธ์การพัฒนาและติดตามนิเทศถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเมื่อมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และนำไปทดลองใช้ การนิเทศติดตามผล ทำให้ผู้ร่วมศึกษาเกิดความเชื่อมั่น และผู้วิจัยยังสามารถช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อวิทยากรได้ร่วมนิเทศ และให้แนวทางแก้ไขปัญหาลงสู่ครู ทำให้ผู้ร่วมศึกษามีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังที่ไพบุลย์ มีศิลป์ (2550) กล่าวการนิเทศ ทำให้เกิดการส่งเสริมความเจริญงอกงาม เพื่อให้ครูมีความเข้าใจในหลักวิธีการสอนต่าง ๆ ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพสร้างสื่อและใช้สื่ออย่างถูกต้องมีความเชื่อมั่นมีทัศนคติและอุดมการณ์ในการสอน

ความสำเร็จในการพัฒนาเห็นได้ชัดเจนว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี งานอาชีพ ประสบความสำเร็จ นำไปสู่การแก้ไขปัญหา และการพัฒนา โดยเห็นได้จากการสอบถามกลุ่มผู้ร่วมศึกษาทั้ง 14 คน ซึ่งพบว่า ผู้ร่วมศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดคือด้าน การมีส่วนร่วมในการระดม รongลงมาคือการนำไปใช้ประโยชน์ ความรู้ที่ได้รับ และความเชื่อมั่นในการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนดังที่ประวิต เอรารวรรณ์ (2545, หน้า 4) แสดงทัศนะว่าการวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมที่มีเป้าหมายที่ต้องการให้การปฏิบัติในสังคมนั้น การวางแผนหรือการบริหารจัดการเป็นไปอย่างดีที่สุดผู้วิจัยและผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมกันตลอด กระบวนการเพื่อแก้ไขข้อวิฤติการณ์ที่กลุ่มหรือองค์กรกำลังเผชิญอยู่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัย

ควรมีการนำการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ควรมีการพัฒนาและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาจากอุปสรรคต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในการวิจัย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเทศบาล สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY